

Dkt. Elaine Phillips, Utangulizi wa Masomo ya Biblia, Kipindi cha 7, Nchi ya Milimani

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Elaine Phillips na mafundisho yake kuhusu Utangulizi wa Masomo ya Biblia. Hiki ni kipindi nambari saba, Uwanja wa Kati, Nchi ya Milima.

Baada ya muda mfupi, tutafanya mapitio kidogo, lakini tunataka kuona kwamba wakati huu, tutazingatia moja ya sehemu muhimu zaidi za nchi yenyewe kwani inafanya kazi kama mahali pa Mungu pa kuwaweka watu wake.

Itakuwa kile kinachoitwa Uwanja wa Kati au Nchi ya Milima, na kwa wale wanaotumia ramani za masomo ya msingi ya kibiblia, hizi ni ramani ya tatu na ya saba. Lakini hebu tupitie kwanza; tunapitia tu hili. Tulifanya jiografia ya kihistoria, na labda umeona vya kutosha sasa kujua ni zipi nne zinazochangia hilo.

Pia, baada ya taaluma hizo nne ndogo, tulifanya muhtasari wa kijiografia wa Mashariki ya Kati na kisha tukazingatia eneo hili linaloitwa Ardhi Kati, kwa sababu bila shaka, liko kati ya vyombo hivyo vikubwa vya kijiografia na mambo mengine yote, na likawa uwanja wa majaribio ya imani kwa watu wa Mungu. Tayari tumezungumzia kuhusu agano la Sinai, na hilo litaelezea aina ya matarajio ya utii pamoja na baraka na adhabu. Kutokana na mambo hayo matatu ya muhtasari, kisha tuliendelea kufanya tafiti za kikanda.

Tumefanya kazi katika jangwa, Nchi ya Milima ya Yudea, Shefela, na Uwanda wa Wafilisti. Sisi, kwa mbinu pana zaidi ya aina ya mkato wa brashi, tulifanya Negev na Sinai na kuitambulisha Misri kidogo ndani yake, kisha tukaingia Yerusalemu, tukitumia muda mwingi na Yerusalemu ya Agano la Kale na Yerusalemu ya Agano Jipya. Kama hakikisho na aina ya muunganisho, kwa sababu tumemaliza sehemu ya kusini ya nchi, tutahama kutoka Yerusalemu na kwenda kwenye maeneo ya vilima vya kati yaliyo kaskazini mwa Yerusalemu.

Sasa, kitakachotokea ni kwamba hatutahama kutoka Yerusalemu na kwenda moja kwa moja hadi Benyamini na moja kwa moja zaidi ya hapo. Badala yake, tutachukua aina ile ile ya mbinu, kwa kweli, ambayo tulichukua tuliposoma Shefela. Tulihiifadhi hadi mwisho.

Tutaokoa eneo la Benyamini hadi mwisho kwa sababu mbalimbali, hasa ikiwa lilikuwa uwanja wa vita na mahali pa kupiganiwa, na lilikuwa na uhusiano wowote na usalama au la kwa ajili ya Yerusalemu. Kwa hivyo, hebu tuone tutaenda wapi na hili. Tukianza mbali zaidi kaskazini katika eneo hili la kati, tutaliita nchi ya vilima ya Manase, na nilicho nacho hapa kwa ajili yenu ni ramani hii ya misingi ya kijiolojia, nami nitatukumbusha baadhi ya rangi hizi ikiwa ni vigumu kukumbuka.

Kijani chetu kitakuwa chokaa hiki kigumu, ambacho kina sifa zote nzuri za udongo mzuri, chemchemi, n.k. Kila tunapoona manjano, tunaiona hapa chini. Sasa tutaiona hapa juu, na hii ni chokaa chetu laini.

Hilo litakuwa muhimu sana tunapozungumzia nchi ya vilima ya Manase ya kati, magharibi, na mashariki. Manase, ili tu kujikumbusha, anazungumzia kuhusu nusu kabila linalokaa magharibi mwa Bonde la Yordani. Nusu nyingine ingekuwepo hapa, lakini nusu ya kabila hilo ilikaa karibu hapa.

Ndiyo, mstatili huo ni bandia, lakini unatupa maana kidogo, na tutaona basi kwamba tuna sehemu ya kati. Tutatumia muda wetu mwingi huko. Tuna sehemu ya magharibi, ambayo ni tofauti kidogo, tofauti kabisa, kwa kweli, katika suala la jiolojia, na kisha hapa, sawa na jangwa ambalo tulilionna mbali zaidi.

Kwa hivyo hivi ndivyo ilivyo, hasa katika sehemu ya kati. Unaweza kuona msimbo wetu wa rangi. Hii ni chokaa chetu laini, na mambo mawili ambayo tunahitaji kujua ni Mlima Ebali hapa na Mlima Gerasim pale.

Mlima Ebali na Mlima Gerasim viko pale, na upande wa mashariki wa hilo, unaona aina ya eneo jeupe. Usiende mbali sana hapa, lakini kwa namna fulani hapa. Tunataka kufikiria hilo kama uwanda wa Sikari, na hilo litatupigia kengele, nadhani, kwa upande wa Yohana sura ya 4. Miteremko ya magharibi ya eneo hili, kama nilivyosema muda mfupi uliopita, itakuwa tofauti kidogo.

Mchanganyiko, chokaa laini, chaki, na vitu vingine vya kijani pia, lakini mchanganyiko kidogo. Na kisha hapa nje, zaidi ya chokaa chetu kigumu, lakini pia kama kivuli cha mvua. Hatutumia muda huko.

Hapa kuna ramani yetu tena. Tunapoendelea kutoka eneo ambalo, samahani, linatuvutia sana, tutaona aina nyeupe ya udongo wa alluvial, ambayo ina maana ya bonde la aina fulani, na hilo litakuwa bonde huko mbali, linalounganisha na Bonde la Ufa. Hilo hapo hapo.

Kisha tutalazimika kuelekea magharibi. Kwa njia, angalia tofauti. Wadi, Kiarabu, inaonyesha kwamba majina haya yalipotolewa kwa namna fulani, hiyo ndiyo lugha ambayo bado inazungumzwa na idadi kubwa ya watu huko.

Nahaw ni Kiebrania. Na kwa hivyo tunapozungumzia bonde linaloelekea magharibi, wanajiografia wengi huliita Nahal Shekemu. Linaelekea magharibi.

Ni wazi, tutaona basi kwamba eneo hili, kwa upande wa Samaria ya kati, pamoja na Mlima Ebali na Mlima Gerizimu, litakuwa muhimu sana. Na nimeelezea ni kwa nini.

Tuna uhusiano hapa, sivyo? Ikiwa mtu anatoka hapa, anaweza kufanya safari yake ya kupanda Wadi Farah, kukimbia kidogo chini, kisha kuelekea magharibi.

Hebu tuangalie hili kutoka kwa mtazamo tofauti kidogo sasa na tuangalie baadhi ya miji ambayo itakuwa muhimu zaidi. Hakika hatutaipata yote, lakini ikiwa tunafikiria hili kama eneo letu la kati la Samaria, hapa ndani, samahani, eneo letu la kikabila la Manase, katikati hapa, ni wazi kwamba Shekemu, au Shekemu, ni mojawapo ya yale ya kwanza yanayokuja akilini mwetu. Tunalijua hilo tangu mwanzo katika Mwanzo wakati Ibrahimu anapofika Shekemu katika Mwanzo 12.

Mashariki mwa Shekemu kutakuwa na uwanda mdogo wa Sikari ambao tuliutazama kwenye ramani ya kijiolojia. Kwa hivyo, shikilia uhusiano huo. Pia tutataka kutambua mahali panapoitwa Tirza, kwa sababu tunapoanza kuzungumzia historia ya ufalme uliogawanyika, kutakuwa na kipindi kifupi katika wakati huo wa ufalme wa kaskazini wenye mgawanyiko, mahali ambapo Tirza itatumika kama mji mkuu, kwa muda mfupi tu.

Na kisha, muhimu zaidi, kutakuwa na Samaria. Tutakapofika kwenye sehemu yetu ya kihistoria ya hili hivi karibuni, tutazungumzia kuhusu mfuatano wa harakati za mji mkuu kutoka Shekemu wa kwanza hadi Tirza hadi Samaria, miji mikuu ya ufalme wa kaskazini. Neno lililo kwenye mabano, Sebast, lipo kwa sababu hilo ndilo neno, jina ambalo lilipewa lilipokuja kuwa mji wa Kirumi ambao ulianzishwa tena na Herode Mkuu.

Lakini hilo ni jambo la ziada. Sasa hebu tuorodheshe baadhi ya masuala haya mahususi ya kikanda au masuala ya kihistoria ambayo nimekuwa nikizungumzia bila mpangilio. RSM inawakilisha Ramani ya Utafiti wa Kikanda, ikiwa utafungua seti ya ramani sambamba na hili.

Ibrahimu, kwa kweli hilo linapaswa kusema Avram, Abram kwa wakati huu, kwa sababu jina lake halibadiliki hadi Mwanzo 17, lakini tunamjua kama Ibrahimu. Na kwa hivyo tunaona, tunaposoma Mwanzo, kwamba katika sura ya 12 atafika. Hapa ndipo mahali pa kwanza pa jina ambapo atakuja katika Mwanzo.

Wakati fulani baadaye, baada ya kipindi cha mfumo dume, baada ya muda huko Misri, baada ya kutoka, baada ya kutangatanga jangwani, ushindi unatokea. Na kama kipindi baada ya watu kuchukua Betheli, Ai, kuna mapumziko, na YOSHUA atawakusanya watu huko Shekemu ili kufanya kile ambacho Musa aliwaambia wafanye, warudie agano, nao watafanya tena katika sura ya 24. Tukiendelea mbele zaidi, baada ya Ufalme wa Muungano, kifo cha Sulemani, na wakati wa msukosuko, tayari tumekuwa na machafuko ambayo yanaonekana kujidhihirisha Sulemani anapofikia mwisho wake, na kisha hakika, anapokufa, mwanawe Rehoboamu anaenda kaskazini.

Anakutana na Waisraeli wengine; anawakabili huko Shekemu, kwa hivyo tunaona kwamba, vizuri, iko katikati, hiyo ni kweli, lakini pia itakuwa muhimu katika suala la kuwaunganisha wote kwa ajili ya mkutano huu mdogo unaotokea. Ufalme unagawanyika, Yeroboamu, mwana wa Nebati, hakika ataishikilia kaskazini, na kutakuwa na wakati, na nimekupa marejeleo ya kibiblia, sura ya 14 hadi 16 ya 1 Wafalme, ambayo yanaelezea jinsi hili lilivyokuwa halina utulivu, kwa ufalme wa kusini na kwa ufalme wa kaskazini. Na kwa sababu farao kutoka Misri anayelitwa Shishaki anajitokeza, na ni hatari sana, kama vile kwa sababu kuna vita vya wenyewe kwa wenyewe vinavyoendelea hata ndani ya ufalme wa kaskazini wenyewe, mji mkuu unazunguka.

Inaelekea kwenye eneo la Tirza ambalo tulilionga muda mfupi uliopita kwenye ramani, mbali kidogo, labda mbali kidogo na uvamizi wa Shishaki, na kisha kutakuwa na nasaba mpya, chini ya jamaa anayelitwa Omri, na atahamisha mji mkuu kutoka Tirza hadi Samaria, na tutasema zaidi kuhusu hilo baada ya muda mfupi. Omri atakapohamisha mji mkuu, kumbuka tu ramani niliyokuonyesha muda mfupi uliopita. Inaonekana kama iko karibu sana, lakini iko mbali sana magharibi, iko mbali sana na eneo hilo la kati, ili katika kuhamisha mji mkuu huo hadi Samaria, anaununua kutoka kwa jamaa anayelitwa Shemer, anaita Shomron, huyo ni Mwebrania, na kimsingi anachofanya ni kukumbatia ushawishi wa kigeni, vitu vinavyoingia kutoka magharibi. Tumeona tangu mwanzo kwamba chochote kinachoingia kutoka magharibi kinatishia kwa njia fulani, na kwa hivyo Omri anahamisha mji wake mkuu huko, karibu anafungua mikono yake ya mtandaoni kuelekea magharibi, na kwa kumuoa mwanawe Ahabu kwa Yezebeli, ambaye ni binti wa mfalme wa Foinike, Etbaali, karibu ataalika ibada ya Baali ndani.

Imekuwa tishio sikuzote, lakini sasa itakuwa sehemu kubwa ya ufalme. Ahabu na Yezebeli kwa pamoja, kwa nia na madhumuni yote, watafanya ibada ya Baali kuwa dini ya serikali ya ufalme wa kaskazini. Hilo ni muhimu kwa simulizi litakalokuja tutakapozungumzia Eliya.

Tukiendelea, katika eneo hili, kama nilivyosema muda mfupi uliopita, jiji la Shomron, au Samaria, litajengwa upya wakati wa kipindi cha Warumi cha kukatwa kwa Wayunani na kuitwa Sebast, na tunaona mabaki, alama ya nyayo tena, ya hekalu ambalo ni kubwa sana au lilikuwa. Kuhusu uhusiano wa injili, jambo tunalolijua vyema zaidi, bila shaka, ni wakati Yesu na wanafunzi wake wanapitia Samaria, Yohana sura ya 4, na anakutana na mwanamke Msamaria kisimani, na wanaingiliana kidogo kuhusu hekalu huko Gerizimu, ambalo lilikuwa hekalu la Wasamaria, na katika muktadha huo Yesu atasema, unajua, si Yerusalemu, si Gerizimu, watu wa Mungu wataabudu katika roho na kweli. Hebu tuangalie kidogo baadhi ya mambo haya tunapoyaona ardhini ikiwa utafanya hivyo, na kuna mengi ambayo yanaweza kusemwa kuhusu picha hii, kwa hivyo nitataja tu mambo machache ambayo yanavutia.

Chini kati ya milima hii miwili kuna Shekemu. Sasa ni Nablus ya kisasa. Neapolis ilikuwa jina katika kipindi cha Kigiriki na Kirumi, na jina la kisasa Nablus linahifadhi hilo, unaweza kulisikia, Neapolis, Nablus, lakini hapa tuna Mlima Gerizimu, na tutakuwa na Mlima Ebali hapa.

Tutaona picha nyingine yake baada ya muda mfupi. Hili ni bonde ambalo, tuliona kwenye ramani yetu ya mandhari, litaelekea magharibi moja kwa moja kutoka hapa. Tuko kwenye uwanda wa Sikari, na kwenye uwanda huo wa Sikari unaweza kuona kondoo na mbuzi pia.

Tazama picha inayofuata na ufikirie kuhusu hii. Tazama jinsi imebadilika kulingana na msimu. Hapa, tuna mimea mizuri ya kijani kibichi inayokua.

Pia tuna mtazamo mzuri zaidi wa Mlima Ebali hapa, lakini nataka ufikirie tu picha hizo mbili pamoja. Huu ni wakati wa masika, bila shaka, na kwa hivyo mimea mizuri ya kijani inakua. Wakati chochote kinachopandwa hapo kinapovunwa, ndipo makundi yanapoingia, na una uhusiano mzuri sana wa kutegemeana kwa sababu wanakula kwenye mabua yaliyobaki, na kama unavyoweza kukisia, wanayarutubisha kwa mwaka ujao na kuzunguka.

Kwa hivyo, una uhusiano mzuri kati ya watu wanaoleta makundi ya kondoo na wale wanaokaa kimya zaidi na kulima mashamba. Fikiria kwa upande wa Gerizimu, Ebali, na Yoshua 8 na 24 ambazo nilizitaja hapo awali. Walikuwa, tunaona hasa katika Yoshua 8, kwenye milima hii miwili wakisoma baraka na laana za agano.

Cha kufurahisha ni kwamba, laana hizo zilisomwa kutoka Mlima Ebali. Kuna mtaalamu wa mambo ya kale anayeitwa Adan Zertal ambaye amefanya kazi nyingi na akapata mabaki ya hekalu hapa kutoka kipindi cha Waisraeli kwenye Mlima Ebali. Mengi zaidi tunaweza kusema kuhusu hilo.

Hapa tuko kwenye Mlima Gerizimu sasa tukiangalia chini, na kwa hivyo tunapoangalia chini, tunaona kwenye kona hiyo Kilima cha Shekemu pale pale, na tunaangalia kaskazini mashariki kuelekea Tirza, kwa hivyo unaweza kufikiria hilo kwenye ramani tuliyoiona. Shekemu, eneo lililolindwa zaidi hapa juu, na kisha, bila shaka, tunaondoka na kutazama Samaria, na ingawa hii si picha ya Samaria, tunapata hisia ya vilima vya chini vinavyozunguka eneo la Samaria lenyewe, Samaria ikiwa rahisi kufikika. Kwa kuzingatia kidogo Samaria, nataka kusema mambo mawili kuhusu Samaria.

Mojawapo ya mambo yaliyopatikana katika eneo hili ni kuhusu Ahabu, mwana wa Omri. Mojawapo ya mambo yaliyopatikana katika eneo hili, hili lingekuwa jengo la jumba la kifalme, walipata pembe za tembo. Pia walipata vigae, kwa njia, kwa hivyo tuna baadhi ya vitu vilivyopatikana kutoka eneo hili ambavyo ni vya kipindi hicho,

lakini uagizaji wa pembe za tembo ndio tunaovutiwa nao hasa kwa sababu pembe za tembo zingetoka mahali fulani kigeni, na ingeonyesha, vizuri, utajiri, uzuri, na utajiri.

Kwa mfano, una Amosi akiwalaani watu kwa nyumba zao za pembe za ndovu na kadhalika na kadhalika, na kwa hivyo walivyopata vitu hivi katika jumba hili, jumba kutoka kipindi cha Enzi ya Chuma, hii inaonyesha kwamba tuna uhalisia fulani. Pia, miundo ya usanifu ya hali ya juu sana ya hilo pia. Kwa upande mwingine wa hili, rudi tu hapa; tutaona hili.

Huu si Samaria bali ni mji wa Sebast sasa kwa sababu huu ni jukwaa lililobaki kutoka kwenye hekalu lingine la Herode. Hili lilijengwa kwa heshima ya Augustus, na ukitaka kupata aina fulani ya hisia ya ukubwa, ukubwa mkubwa wa hili, ukiangalia msingi huo wa nguzo hapo, mtu mwenye urefu wa kama futi tano na tano anaweza kulala juu yake, na miguu yake itakuwa hapa, na kichwa chake kitakuwa hapa, kwa hivyo nguzo zilizosimama kutoka kwenye msingi huo, Josephus anatuambia, zinaweza kuonekana kutoka Bahari ya Mediterania. Naam, tutaondoka katika eneo hilo la kati. Samahani, urithi wa kikabila wa eneo la Manase uko hapa, na jambo linalofuata tutafanya ni kwenda kusini kidogo.

Tumeifanya Manase, sasa tukihamia nchi ya vilima ya Efraimu, na tena, tukiizuia kwa njia ya bandia, lakini tupe ufahamu wa kile tunachokiangalia. Ni wazi, ikiwa unaangalia hili, jambo la kwanza unalotaka kuzingatia ni rangi ya msingi inayoonekana katika kitu hicho chote kilichoainishwa, na hutokea kuwa kijani, ambayo inaonyesha chokaa chetu kigumu. Hii inatuambia mambo ambayo tayari tunayajua, sivyo? Tunapaswa tu kuona rangi hiyo, na tuna wazo zuri la kinachoendelea.

Chokaa yake ngumu, mabonde yake magumu, yenye umbo la V, udongo mkubwa, chemchemi, vitu vyote vinavyoifanya iwe mahali pazuri sana kwa watu wa Mungu kuwa. Pia kuna mfumo wa bonde ambao hukata kutoka magharibi, na unaweza kukumbuka, na nitajikumbusha tu tulipozungumzia kuhusu Shefei La hapa chini, na tulizungumzia kuhusu Yerusalemu hapa hapa, na moja ya mambo niliyokuambia ni kwamba magharibi mwa Yerusalemu, katika eneo hilo la chokaa kijani kibichi, kulikuwa na mfumo wa bonde mgumu sana kiasi kwamba ulitoa, kusema ukweli, ulinzi wa asili. Vivyo hivyo na mfumo huu wa Shilo hapa.

Sio bahati mbaya kwamba katika miaka hiyo ya mwanzo ya Israeli kuwa katika eneo hili, Yoshua anahukumu kwamba tuna Sanduku la Agano huko Shilo. Lilikuwa limelindwa katika eneo hilo. Tutarudi kwenye hilo tunapozungumzia kuhusu miji, ambayo itakuwa sahihi hapa.

Yuko Shiloh. Angalia topografia. Tena, ni vigumu kuelewa, lakini tunapata wazo kidogo kwamba ni eneo lenye miamba, linalolindwa kwa urahisi.

Shilo ingekuwa mahali pa kuhifadhi kitu chako cha thamani zaidi, ambacho kilikuwa Sanduku la Agano la Mungu. Tumia muda wako huko Shilo. Pia tuna mchanganyiko wa Betheli na Ai katika eneo hili, miji miwili ambayo ni muhimu katika suala la ushindi, ulioanzia Yeriko na kupanda juu.

Unakumbuka suala hilo? Mara ya kwanza na Ai ilikuwa janga kubwa, lakini kisha wangelichukua na hatimaye kudhibiti eneo hili hapa, Bethel-Ai na Uwanda wa Bethel. Tutarudi kwenye hilo. Seti nyingine ya miji ambayo tunahitaji kuikumbuka kwenye ramani hii, ni UBH na LBH pekee, hivyo Upper na Lower Bet Horon.

Ingawa haionekani kuvutia sana, hii ni nini inaonyeshwa na ukweli kwamba tuna njia nyekundu. Nyekundu haijulikani vizuri hapa, lakini hebu tufuatilie kitu. Kama tunaweza kufuatilia pamoja nami.

Unatoka Yeriko. Ukitaka kuvuka hadi uwanda wa pwani, hapa ndipo utakapoelekea. Una chaguo huko.

Unaweza kwenda Betheli na Ai. Waisraeli walifanya hivyo mwanzoni. Au unaweza kwenda chini katika eneo hili na kisha unaweza kufuata njia hiyo nyekundu.

Mojawapo ya njia chache za kutoka kwenye mwinuko huu wa juu, sehemu ya katikati ya Benyamini, tutazungumzia baadaye, ni kuwa ukingo unaounganisha Bahorani ya juu na ya chini, na kisha unaweza kufuata mstari wako mwekundu hadi popote unapotaka kwenda, iwe ni Lod au Gezer au chochote kile. Kwa hivyo, Upper na Lower Bet Horon huonekana sana. Huonekana katika simulizi ya ushindi.

Kwa kweli wametajwa hapo. Kwa hivyo hapa tuko na historia yetu. Mambo machache tu.

Mengi zaidi unaposoma maandiko yako. Ibrahimu na Lutu. Mara tu wanaporudi kutoka Misri, Mwanzo 13, wanaishi karibu na Betheli.

Na unakumbuka sehemu iliyobaki ya simulizi hilo. Unajua, vitu hivyo haviwezi kuwatosha kondoo na ng'ombe wao wote, kwa hivyo Lutu ataenda kuishi katika Bonde la Yordani. Yakobo pia atakuwa Betheli.

Anaota ndoto pale. Huo ndio ushindi nilioutaja tayari, kuja na kuchukua eneo hilo karibu na Betheli na Ai. Na kisha, Waisraeli wanapokuja kuwasaidia Wagibeoni, tutazungumzia hilo baadaye. Fikiria ushindi, haswa Yoshua 9 na 10.

Yote haya ni eneo muhimu. Taja ukweli kwamba maskani iko Shilo wakati huu na kisha ina umuhimu wa kusikitisha. Mara tu Yeroboamu, mwana wa Nebati, anapochukua makabila kumi, akijitenga na muungano, ikiwa utafanya hivyo, moja ya

mambo atakayofanya ili kuhakikisha kwamba watu hawavuki mpaka kati ya ufalme wa kaskazini na ufalme wa kusini, anaweka ndama wa dhahabu huko Betheli.

Anaweka moja huko Dani pia. Tutazungumzia hilo baadaye, lakini anaweka moja huko Betheli. Na wazo ni kwamba Betheli iko juu ya kilele cha kaskazini-kusini mwa kilima; tumezungumzia hilo kwa jinsi unavyopaswa kutoka kaskazini hadi kusini; lazima ubaki kwenye kilima. Betheli ingekuwa hapo na ingekuwa mahali ambapo watu wangeweza kusema, loo, huhitaji kwenda kusini mwa Yerusalemu; hilo ni eneo la uadui; njoo tu hapa na uabudu hapa.

Tunapata michoro ya ndama wa dhahabu wa aina ya ibada ya haki, ya haki, na ya heshima. Tunaposoma mwisho wa kitabu cha Waamuzi, ambacho, kwa njia, ni seti ya sura zenye uchungu sana kuanzia 17 hadi 21, lakini hasa 19 na 21, unajua ni Mlawi huyo na suria wake na matokeo yote mabaya, lakini kuna mstari huu wa kuvutia wanapozungumzia jambo litakalotokea Shilo, na yote yanahusiana na kujaza tena kabila la Benyamini, lakini jiografia inacheza hapa. Acha niisome.

Shilo, kaskazini mwa Betheli, mashariki mwa barabara inayotoka Betheli hadi Shekemu, kwa maneno mengine njia ambayo tumekuwa tukiitaja tayari, safari za Yerusalemu, Gibeā, Rama, Mitzvah, Betheli, na kisha kuendelea hadi Shekemu. Shilo iko mashariki kidogo ya hiyo, ndiyo, iko salama zaidi, mbali kidogo na njia kuelekea kusini mwa Labona. Hili ni Bonde la Labona na kwa kweli unaona barabara ya zamani ikizunguka-zunguka, ikielekea chini kwenye bonde hilo.

Sawa, tumefanya nchi ya vilima iliyokuwa ya nusu kabila la Manase, nchi ya vilima ya Efraimu, ambayo inalindwa zaidi kama tulivyoona, na sasa, kwa upande mwingine, nchi ndogo lakini dhaifu na wazi ya vilima ya Benyamini. Hapa iko kwenye duaradufu. Kwa hivyo, hebu tuone kwanza jinsi inavyoonekana.

Ingawa ni ndogo, ina umuhimu wa kimkakati, na hii inatokana na kitu nilichosema muda mfupi uliopita kuhusu njia inayopita hapa na mahali hapo pa kuvutia panapoitwa Upper na Lower Bayhorn. Benjamin ina sehemu ya katikati ya uwanda wa juu. Vitu hivyo vya kijani kibichi hapo vinaenea zaidi kidogo.

Sio tu ukingo ambao tumekuwa tukizungumzia. Sasa unaenea zaidi kidogo. Kwa njia, mstari huu wa bluu hapa ni kingo za maji, ikiwa umekuwa ukijiuliza.

Hiyo si barabara; ni kingo za maji. Kuna uwanda mgumu wa chokaa katikati, nimetaja hilo tayari. Ni wazi tuna kitu hiki cha chokaa upande wa mashariki, ambacho si cha ukarimu sana, lakini bado tunapaswa kukipitia.

Na nimekuwa nikizungumzia kuhusu njia hizo. Njia ya ukingo inaelekea kaskazini-kusini. Tutaangalia ramani iliyo na njia ndani yake hivi karibuni, lakini itafuata

sehemu ya juu ya njia hizo na kisha njia za kuvutia za mashariki-magharibi zenye Rama, Rama, Rama.

Tutazungumzia kuhusu miji hivi punde. Sawa, haya tunaanza. Sasa, kwa sababu kuna msongamano mkubwa wa miji muhimu huko Benjamini, nadhani nimeepuka kuweka mishale ya kila aina hapa kwa sababu inazuia kila kitu kingine.

Kwa hivyo kabla hata sijaweka chochote kwenye orodha, hebu tuangalie kwa makini mambo ambayo tayari tunayajua. Uwanda wa Pwani, Shefela, nchi ya vilima ya Yuda, nyika ya Yudea. Na sasa tuanze na Yerusalemu kwa sababu tunajua kwamba Yerusalemu, kutokana na utafiti wetu, iko kwenye mpaka, mpaka wa kusini wa Benyamini, sivyo? Hapa kuna Yuda, mpaka wa kusini wa Benyamini.

Tukienda mashariki, Yeriko, Agano Jipya, Agano la Kale, Yeriko, hapa hapa. Tukienda magharibi, Gezeri, na katikati, angalia kundi hilo la miji. Hebu tufanye kazi kutoka Gezeri na tuone mambo mawili ambayo tayari tumeyaona.

Hapa kuna Upper Bet Horon. Lo, nadhani chini haipo, lakini kuna Upper Bet Horon. Chini ingekuwa chini kabisa wakati huo.

Kiriati Yairimu, Gibeoni. Hiyo ni miji miwili kati ya minne iliyoungana na Waisraeli kwa sababu walijua kwamba mara tu Israeli ilipoidhibiti Betheli na Ai, maisha yangekuwa magumu kidogo kwao, kwa hivyo walifanya muungano, udanganyifu. Hilo, bila shaka, liliwafanya Yerusalemu kuwa na wasiwasi sana, pamoja na Hebroni na miji mingine hapa.

Kwa hivyo huo utakuwa mpangilio wetu wa kijiografia wa vita itakayofanyika. Lakini tuendeleo kusonga mbele. Tuna Gibeoni.

Tuna kaskazini mwa Yerusalemu, Gibeon, mji wa Sauli. Rama, njia panda ambayo tuliitaja muda mfupi uliopita. Mitzpa, na kisha Betheli.

Pia tunataka kuona maeneo mawili ya ziada, Geba na Mikmashi, hapa juu. Hii hapa orodha, na tena, nitazionyesha tunapoendelea. Matembezi hayo ya mwisho yalitoka magharibi hadi mashariki.

Sasa tutaenda kutoka mashariki hadi magharibi, ili tu kuirudia. Hapa kuna Yeriko. Betheli, hapa hapa, tena, katika Efraimu, lakini karibu vya kutosha kiasi kwamba tunahitaji kuandika uhusiano wa Betheli na Ai.

Geba na Mikmashi, si majina ya aina mbalimbali za bustani zenu, lakini katika masimulizi machache, ni muhimu sana. Ilikuwa ni simulizi ya kwanza ya Samweli. Gibeon, Rama, Mitzpa, sivyo? Gibeon, Rama, Mitzpa, kwenye ukingo huo huko nje.

Gibeoni, mkuu wa nchi yetu, ilienda wapi, hapa ndipo, mkuu wa ligi yetu dhidi ya au kuungana na Israeli na kuishia kuwa dhidi ya Yerusalemu na maeneo mengine. Na kisha Gezeri, kwa kweli, eneo la kikabila la Efraimu, lakini muhimu sana kama mji wa kuingilia kupitia Bonde la Ayaloni hadi hapa. Kabla hatujaondoka kwenye ramani hii, angalia tu kwamba kuna ulinzi wa asili magharibi mwa Yerusalemu hapa.

Hilo litakuwa muhimu kwa baadhi ya mambo tutakayosema baadaye. Ona tu kwamba kati ya Yerusalemu na Rama, hata taswira hii inaonyesha kwamba inaelea kidogo. Huo utakuwa uwanda wetu wa kati wa Benjamin.

Sawa, hebu tuone tunachoweza kufanya na haya yote katika historia. Hii itaunganisha mambo ambayo nimekuwa nikitaja tunapoendelea kuangalia ramani. Wazee wa Betheli, Ibrahimu, Yakobo, mambo muhimu.

Ushindi, na siwezi kusesitiza vya kutosha jinsi Uwanda wa Benjamini ulivyo muhimu katika historia yote, kuanzia na jambo hili maalum. Kwa kusema tena, Gibeoni ilikuwa inajua sana kwamba mara tu mimi na Betheli tulipokuwa tumeanguka kwa Waisraeli, walihitaji kujilinda. Kwa hivyo watajiunganisha na miji mingine mitatu, Kephira, Yekira, Ya'arim, Be'erot.

Hiyo ndiyo miji minne, miji mitatu pamoja na Gibeoni. Ndiyo inayoenda na kusema, loo, viatu vyetu vimechakaa, mkate wetu umeota ukungu. Israeli, Yoshua, bila kushauriana na Bwana, inasema, walifanya agano hilo nao, ambayo ina maana kwamba wakati wao, miji minne, Gibeoni, Kefira, Beeroti, Kefira, Yaarimu, inaposhambuliwa na Yerusalemu, na miji minne zaidi kusini.

Waisraeli wanapaswa kwenda na kutimiza agano lao, lakini wataishia kuifuatilia Ligi ya Yerusalemu na kadhalika, hadi chini ya njia ya Beit Horon na kuwapeleka kusini. Waamuzi 19 hadi 21 hujitokeza katika eneo hili, kama nilivyosema. Tukiendelea mbele katika historia, tuna masimulizi yetu ya kwanza ya Samweli, Yoshua, Waamuzi, 1 Samweli.

Mji wa nyumbani kwa Samweli ni Rama. Samuel anaishi kwenye makutano ya barabara. Usikose hilo.

Iko mahali pa maana sana. Sio kubwa, lakini ni makutano ya njia ya mashariki-magharibi, kaskazini-kusini. Na mji wa nyumbani wa Sauli, kusini mwa mji wa Rama aliozaliwa Samweli.

Hili litakuwa muhimu hatimaye. Endelea nalo. Wakati huo huo, baada ya Sauli kuwa mfalme, hilo hutokea tunapozungumzia masimulizi ya kwanza ya Samweli.

Nami natambua, kwa njia, kwamba nina marejeleo mabaya hapo. Kwa hivyo, akilini mwako, futa tu 1 Wafalme na uweke 1 Samweli, sivyo? Hiyo inapaswa kuwa 1

Samweli, pamoja na Yonathani na mbeba silaha wake. Itabidi turekebishe hilo baadaye kidogo.

Kwa vyovyote vile, Wafilisti, katika kipindi hiki, wanaifanya Israeli kuwa na maisha magumu. Tena, fikiria 1 Samweli, 13 na 14. Wao ni, nitakuonyesha ramani hivi karibuni, hadi katikati mwa eneo la Benjamini.

Kwa kweli wamepita uwanda mkuu halisi. Wamevuka hadi eneo la Geba na Mekmashi. Yonathani na mbeba silaha wake watafanya kazi katika muktadha huo.

Mara tu Sauli anapokufa, mwishoni mwa 1 Samweli, ndipo tunapompata Daudi. Baada ya, kama tulivyosema, kutawala kwa miaka saba huko Hebroni, tutahamia Yerusalemu, mpaka wa kusini wa eneo la Benyamini. Jambo moja ninalotaka kufanya, na halipo hapa, na kwa kweli linapaswa kuwa, ni aina fulani ya muunganisho huu kwa wakati huu.

Baada ya Sauli kutotii, kwa uzito, Bwana mara mbili, tunaona kwanza anapotoa dhabihu ambazo hazikupaswa kuwa nazo. Tunaona pili, katika maandishi ya 1 Samweli 15, anapokataa kumtii Bwana kuhusu Waamaleki. Bwana anamtuma Samweli kumtia mafuta Daudi, na tena, fikiria ramani yako wakati huu kwa sababu Samweli anaishi Rama.

Ili kufika Bethlehemu, ambako ndiko anakoishi Daudi na ambako Samweli atamtia mafuta, Samweli lazima apite Gibea. Iko kwenye njia hiyo. Tunaweza kufikiria kwamba kungekuwa na watu huko Gibea ambao wangejua vyema harakati za Samweli anaposafiri kutoka Rama akipita Gibea hadi Bethlehemu, ambayo labda ndiyo sababu Samweli ana wasiwasi kidogo na anamwomba Bwana kimsingi afunike tukio hili litakalotokea Bethlehemu, ambalo atalifanyia kazi.

Atatoa dhabihu huko chini. Daudi atapakwa mafuta. Kwa vyovyote vile, akiendelea kufanya mambo mengi ya haraka, sijajumuisha kila kitu hapa, lakini moja ya mambo unayoona, hata kwa kuangalia orodha hiyo ndogo, kwamba hili ni eneo muhimu sana.

Na baada ya mgawanyiko katika ufalme, baada ya kaskazini kumfuata Yeroboamu, mwana wa Nebati, baada ya kuwa na ndama wa dhahabu huko Betheli, kuna uwanja wa vita unaoendelea na unaoendelea huku na huko katika eneo hili. Wafalme wa Kwanza 15 ni mfano mmoja tu wa maeneo kadhaa. Mfalme, Asa, yuko kusini.

Baasha anaanza tu nasaba mpya kaskazini, na tutazungumzia hilo baada ya muda mfupi. Kwanza kabisa, hapa kuna Ai. Kidogo kuhusu Ai.

Nitaziruka haraka kwa sababu nataka kufikia ramani zenye simulizi ya Asa-Baasha. Ninatambua kwamba hii haionekani kama vile tungefikiria kama nchi tambarare. Hiyo ndiyo tunayofikiria kama uwanda wa juu.

Lakini hili ni eneo tambarare sana kutoka kwa vitu vilivyo upande wa magharibi au mashariki ambalo ni gumu zaidi, kama hilo. Huo ni mashariki mwa Benyamini. Kwa hivyo, uwanda ulikuwa eneo zuri la mapigano.

Haya ndiyo masimulizi yetu, kwanza kabisa, kuhusu Geba, Mikmashi, na Wafilisti. Na hapo nimeelewa marejeleo kwa usahihi, kwa hivyo haya yote ni mazuri. Hapa kuna ramani.

Hii inafanya njia kuwa wazi zaidi. Kwa hivyo hapa tuna njia yetu ya kaskazini-kusini. Hapa tuna njia yetu ya mashariki-magharibi.

Hapa tuna Yeriko, Betheli-Ai. Hapa tuna neno R linalomaanisha Rama, na unaona njia panda hapo hapo. Yerusalemu, Gibeon, Gibeoni.

Lakini ninachotaka uone ni hiki kinachofuata. Kuna Mikmashi. Kuna Geba.

Hiyo ndiyo miji miwili inayojitokeza katika simulizi hii ya 1 Samweli 13 na 14. Ndiyo, mingine pia inajitokeza, lakini hii ina maana kwamba Wafilisti wametoka katika eneo hili, ambalo tunawafikiria, si tu katika eneo la Israeli bali pia wamepita zamani sana. Wameingia katika uwanda wa kati wa Benyamini, wakivuka, na hadi Geba na Mekmashi hapa hapa.

Hii inatupa ishara fulani tunapoangalia ramani hii mahususi na kisha tishio la Wafilisti kuhusu jinsi hili lilivyokuwa kubwa. Kwa kweli, maandishi yanatuambia kwamba walikuwa na kituo cha ulinzi hapa, na Wafilisti wakatuma wavamizi kaskazini, wavamizi hapa nje, na wavamizi chini kwa njia hii. Walikuwa wakiwashinda sana na kuwakandamiza Waisraeli vibaya sana.

Waisraeli wamepiga kambi Geba. Wafilisti wako Mekmashi. Unaweza kusoma masimulizi hayo.

Fungua na uisome kwa sababu Yonathani atamwambia mbeba silaha wake, unajua, hebu tuone kama tunaweza kuwafikia. Kuna njia. Hili ni eneo lenye miamba.

Umeona picha ya ugumu wa eneo hilo la mashariki mwa Benyamini, lakini hapa kuna jambo la asili litakalotungoza kutoka Geba hadi hapa, kama vile chini huko. Unaweza kutembea huko na kukutana hapa, na kisha katika eneo hili kuna Mekmashi. Yonathani na mbeba silaha wake, kwa mikono miwili, wao wawili tu, watapanda juu, na kama unavyojua hadithi, watawashinda ngome ya Wafilisti.

Watawafukuza Wafilisti kwa wingi kuvuka Bonde la Benjamini la kati. Watawafukuza hadi upande wa magharibi, na Wafilisti, angalau wakati huo, wanarudishwa nyuma mahali pao pa kuishi. Lakini hata kwa kuona ramani kwenye slaidi iliyopita na hii, tunapata hisia ya jinsi hilo lilivyokuwa kubwa.

Kwa njia, kitu hiki kinachopita Mikmashi hakijatajwa tu katika simulizi hili. Isaya anapozungumzia katika Isaya sura ya 10 kuhusu kuja kwa Waashuri, anatoa seti ya miji yenye kutisha sana. Wanafika mahali hapa, wanafika mahali hapa, wanasimama Mekmashi, wanavuka njia ya Mekmashi, wanaacha mizigo yao, na kisha wanaendelea, na ni wazi, Yerusalemu iko katika hali ngumu katika simulizi hilo.

Naam, tufanye jambo moja la mwisho. Asa, mfalme wa Yuda, ni mfalme mzuri, kwa njia. Kwa kweli, ni mfalme mzuri wa kuvutia sana kwa sababu kabla ya simulizi hii inayotokea kwenye Uwanda wa Benjamini wa kati kutokea, kabla ya simulizi hiyo, Asa alivamiwa na kundi la Waethiopia kutoka hapa chini.

Makundi na makundi na makundi yao. Anamwomba Bwana msaada. Bwana anamwoko.

Mambo ya Nyakati yanatuambia yote kuhusu hilo. Asa alimtumaini Mungu katika muktadha huo. Huo ni msingi muhimu kwa kile kitakachofuata.

Basha. Naam, Basha amechukua nasaba, nasaba iliyotangulia. Unaweza kusoma vizuri kama niwezavyo; anaangamiza nasaba ya Yeroboamu.

Anaanzisha nasaba yake mwenyewe mara moja na kutazama ramani ikitokea hapa; Basha anatawala hapa. Hapa kuna ufalme wa kusini. Unafanya nini unapotaka kujiimarisha dhidi ya adui? Naam, unanyakua vitu vyenye thamani kwa adui huyo, na unashikilia, na unapiga hatua ya nguvu.

Na Basha anachofanya ni kukamata Ramah. Ni njia panda. Tayari tumesema hivyo.

Kwa sababu hii ni eneo lenye miamba, ni njia ya Yerusalemu ya kuelekea magharibi na mashariki. Asa anatambua kwamba yuko chini ya shinikizo kubwa. Hata fikiria kiuchumi, fikiria kijiografia kisiasa, fikiria kila aina ya mambo.

Mara tu Rama ikiwa chini ya udhibiti wa Basha, adui kutoka kaskazini, Asa anafikiri lazima afanye jambo. Lazima afanye jambo kwa sababu hawezi kwenda kwenye njia panda hiyo na kwenda magharibi au kuelekea mashariki. Lakini tofauti na aliposhambuliwa na Waethiopia kutoka kusini, anafanya nini? Anatuma wajumbe hapa Syria na kuomba msaada.

Anasema katika 1 Wafalme 15, tafadhali shambulia ufalme wa kaskazini kutoka kaskazini. Hiyo ina maana kwamba basi majeshi yao yatapanda, nao watapigana kaskazini. Wataondoka, nami nitaweza kumkamata Rama tena.

Na hivyo ndivyo alivyofanya. Na kwa kweli, ukiangalia kwa makini sana kwenye ramani hii, huyu hapa Rama. Anaipata tena.

Na maandishi yanatuambia haswa kwamba Asa aliimarisha Geba na kuimarisha Mitzvah. Na unaona vile vipande vidogo vyekundu kwenye ramani hapo. Hizo zinaonyesha ngome ya kimkakati ya Asa.

Anaweka moja hapa barabarani inayopita hivi. Anaweka nguzo ya kuimarisha pale pale Mitzpah. Na hiyo ina maana kwamba ana uzio mdogo unaozunguka Rama.

Anaweza kumweka Rama hivyo, na anaweza kwenda magharibi. Na unafikiri, jamani, hiyo ni mkakati kweli. Nzuri kwake.

Je, huo ndio mtazamo wa Bwana kuhusu hilo? Hatuna maelezo yoyote katika kitabu cha Wafalme, lakini katika kitabu cha Mambo ya Nyakati, inavutia sana kwa sababu Mungu anamtuma nabii kwa Asa na kimsingi anakumbuka kile kilichotokea katika tukio lililopita wakati Asa alipomwamini Bwana. Na nabii anasema, kwa nini hukufanya hivyo wakati huu pia? Kwa hivyo ingawa hatua hiyo ya kimkakati inaonekana nzuri sana kwenye ramani na inaweza kuwa ilionekana nzuri sana kwa Asa, ilikuwa kosa. Ilikuwa ni ishara ya ukweli kwamba hakuwa akiaminiwa.

Hatutapitia kila vita vilivyotokea kwenye Bonde la Benjamini la kati, lakini hilo linakupa wazo katika mistari hiyo michache katika Wafalme wa Kwanza 15 kuhusu umuhimu wa eneo hilo, hasa katika siasa za kisasa. Yerusalemu, kwa sababu zinazoeleweka kabisa baada ya 1967, ilitoka eneo kubwa la eneo hili hapa ili kujilinda. Ni aina ya shambulio.

Hebu tuangalie kwa ufupi mahali tulipofika. Tulizungumzia kuhusu nchi ya vilima ya Manase na hasa, Shekemu ni mji mkubwa, Gerizimu na Ebali zikiwa juu yake, na umuhimu wa hilo kwa agano na mambo ya kila aina. Tulizungumzia kuhusu kuhama kwa miji mikuu, Tirza, lakini kisha Samaria na maana yake, kuhamisha mji mkuu wa Samaria kuelekea Magharibi, hasa katika suala la kufungua mlango kwa Foinike na Yezebeli kuolewa na Ahabu.

Tulizungumzia ukweli kwamba nchi ya vilima ya Efraimu ni eneo lililolindwa sana kwa sababu ya mandhari. Tuna Sanduku huko Shilo kwa muda mrefu. Na hatimaye tulizungumzia kuhusu eneo dogo la Benyamini, lakini hasa eneo la kimkakati kwa sababu linaishia kuwa uwanja wa vita, katikati mwa Benjamin Plateau.

Kwa hivyo hapo ndipo tutakapoacha wakati huu. Na tutaacha, kwa njia, uhusiano wetu na Samaria hapa kwa sababu hiyo itakuwa kiungo cha utafiti wetu ujao wa kikanda.

Huyu ni Dkt. Elaine Phillips na mafundisho yake kuhusu Utangulizi wa Masomo ya Biblia. Hiki ni kipindi nambari saba, Uwanja wa Kati, Nchi ya Milima.